

***άσκονταφτιά** ή, άσκοδαφτιά Κρήτ.

Έκ του έπιθ. άσκόνταφτος.

Τό βομβύκιον του έντόμου άλόγου της Παναγίας, τό όποιον οί φέροντες θεωρούνται ότι δέν προσκόπτουν (σκοντάφτουν). **[**]**

άσκόνταφτος έπίθ. πολλαχ. άσκόνταφτους Μακεδ. κ.ά. άσκόνταφτε Τσακων. άσκόνταφνος Χίος.

Έκ του στερητ. ά- και του έπιθ. *σκονταφτός <σκοντάφτω, παρ' ό και σκοντάφνω, όθεν ό τύπ. άσκόνταφνος. Η λ. και παρά Σομ.

1) Άπρόσκοπτος, άκώλυτος, άνεμπόδιστος ένθ' άν.: Δουλειά άσκόνταφτη. 2) Μεταφ. ό ήθικώς άνεπίληπτος Λεξ. Δημητρ.: Άπό τά παιδιάτικά της ώς τά γεράματα ήταν άσκόνταφτη. Συνών. άσκοντύλιστος, άσκουντούφλητος.

άσκοντύλιστος έπίθ. Κάρι.

Έκ του στερητ. ά- και του έπιθ. *σκοντυλιστός <σκοντυλίζω, δι' ό ιδ. κοντυλίζω.

Άμεμπτος, άνεπίληπτος ήθικώς, μάλιστα έπί νύμφης. Συνών. ιδ. έν λ. άσκόνταφτος 2.

άσκόξυλο τό, Κρήτ. — Λεξ. Δημητρ.

Έκ των ούς. άσκι και ξύλο.

Μικρόν ξύλον ραβδωτόν μέ έντομήν εις τό μέσον, εις ός πίρου ξυλίνου εις σχήμα μικρής τροχαλίας χρησιμεύον νά έμβάλλεται και άποφράσση όπήν του άσκοϋ ένθ' άν. Μεταφ. έπί μικροσώμου άνθρώπου Κρήτ. Πβ. άσκόπιρος.

άσκοπα έπίρρ. πολλαχ.

Έκ του έπιθ. άσκοπος. Η λ. και παρά Σομ.

Χωρίς σκοπόν, χωρίς ώρισμένην κατεύθυνσιν: Γυρίζει άσκοπα έδώ κ' εκεί. Χαλά τά λεφτά του άσκοπα. Συνών. άσκόπευτα 2.

άσκόπευτα έπίρρ. Λεξ. Δημητρ.

Έκ του έπιθ. άσκόπευτος.

1) Άνευ σκοπού, χωρίς πρόθεσιν: Άσκόπευτα σου τό πα. 2) Χωρίς ώρισμένην κατεύθυνσιν: Παροιμ. Έκεί που πάς άσκόπευτα, ή άγγάρεα πάει σέ βρίσκει. Συνών. άσκοπα.

άσκόπευτος έπίθ. Λεξ. Δημητρ. άσκόπευτες Σκυρ.

Τό μεταγν. έπίθ. άσκόπευτος.

1) Ό άνευ ιδίου τινός σκοπού, χωρίς πρόθεσιν γινόμενος Λεξ. Δημητρ. 2) Άστόχαστος, άπερίσκεπτος Σκυρ.: Έν' άσκόπευτες σέ κάθε δουλειά. Συνών. ιδ. έν λ. άσκοπος 1.

άσκόπιρος ό, Κρήτ.

Έκ των ούς. άσκι και πίσος.

Τεμάχιον ξύλου ή φελλού κυλινδρικών χρησιμεύον εις την έμφραξιν όπών του άσκοϋ. Μεταφ. έπί του μικροσώμου άνθρώπου. Πβ. άσκόξυλο.

άσκοπος έπίθ. σύνηθ. άσκουπους Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Θράκ. (Μάδυτ.) Στερελλ. (Άράχ.) κ.ά. άνάσκοπος Κέρκ.

Τό άρχ. έπίθ. άσκοπος.

1) Άστόχαστος, άπρονόητος, άνόητος πολλαχ.: Άσκοπα λόγια πολλαχ. Αυτό τό παιδί πό τά φερσίματά του φαίνεται λίγο άσκοπο Αύλωνάρ. Άι, κακονμοίρ' άσκουπι! Άράχ. || Παροιμ. Άσκοπος ό νοϋς, διπλός ό κόπος Άρκαδ. Ηπ. Κέρκ. Μεσσ. κ.ά. Συνών. άβολος Β 2, άσκόπευτος 2.

2) Ό άνευ σκοπού γινόμενος, άνωφελής σύνηθ.: Άσκοπος δρόμος. Άσκοπη δουλειά σύνηθ. 3) Παραβλῶψ Εϋβ.

(Αύλωνάρ.): Του δεινα τό δεξι μάτι μου φαίνεται λίγο άσκοπο. Συνών. άλλήθωρος, γκαβός.

άσκοπουλλιάζω Ίθάκ. άσκοπουλλιάζον Τσακων.

Έκ του ούς. άσκοπούλλι, δι' ό ιδ. άσκοπούλλο.

1) Έναποθέτω τι εις μικρόν άσκόν Τσακων.: Έτέρι άσκοπουλλιά τό άρτουμα μι (χθές έναπέθηκα εις άσκίδιον τό τυρί μου). Πβ. άσκιάζω 1. 2) Ρίπτω τι κατά γής, κυλίω έπί του έδάφους δίκην άσκιδίου Ίθάκ.: Φύε μή σου δώκω μία και σ' άσκοπουλλιάσω! Πήε νά περάση κι άσκοπουλλιάστηκε μέσα 'ς τό χαδάκι αυτόθ. Συνών. τσουβαλιάζω.

άσκόπουλλο τό, άσκοπούλλι Εϋβ. (Αύλωνάρ.) Ίθάκ. — Λεξ. Δημητρ. 'σκοπούλλι Εϋβ. (Αύλωνάρ.) — Λεξ. Δημητρ. (λ. άσκοπούλι) 'σκοπούλλι Τσακων. 'σκουπούλλι Λευκ. — Λεξ. Δημητρ. (λ. άσκοπούλι) άσκόπουλλο πολλαχ. 'σκόπουλλο Εϋβ. (Αύλωνάρ.) 'σκόπουλλε Τσακων. 'σκόπ'λλου Στερελλ. (Αίτωλ. Γαλαξ. Δωρ. κ.ά.) Εϋβ. (Στροπόν.)

Υποκορ. του ούς. άσκι.

1) Μικρός άσκος, άσκίδιον πολλαχ. και Πόντ. (Τραπ.) Τσακων.: Έν' άσκόπουλλο νερό γεμάτο Γβλαχογιάνν. Λόγοι κι άντίλογ. 103 Άσκόπουλλα παραγεμισμένα Γβλαχογιάνν. Πεταλ. 6 Ένα άσκόπουλλε έλίε ή άρτουμα Τσακων. Βρῆκι ένα 'σκόπ'λλου μάλαμα (έκ παραμυθ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) Θά σι χι'πήσουν 'που τή γή νά σκάης σά 'σκόπ'λλου Εϋβ. (Στροπόν.) || Φρ. Τον ρίχν' μι του 'σκόπ'λλου (βρέχει ραγδαίως) Στερελλ. (Γαλαξ.) Υπό τον τύπ. Άσκόπουλλα τοπων. Κρήτ. (Πεδιάδ.) Συνών. ιδ. έν λ. άσκουδάκι. 2) Τό γυναικεϊον αϊδοϊον Ηπ. 3) Τό νεογνόν των πτηνών Εϋβ. (Αύλωνάρ.) κ.ά. — Λεξ. Δημητρ. β) Τό νεογνόν των ήμέρων περιστερών Κεφαλλ.

άσκόρπιστος έπίθ. σύνηθ. άσκόρ'στους βόρ. ιδι-ώμ. άσκόρπιστος πολλαχ. άσκόρ'στους ένιαχ. βορ. ιδι-ώμ. άσκόριπος Πελοπν. (Κορινθ.) κ.ά.

Τό μεταγν. έπίθ. άσκόρπιστος. Ίδ. Sophocles έν λ.

1) Ό μη σκορπισθείς, ό μη διεσπαρμένος σύνηθ.: Περιουσία άσκόριπη (συγκεντρωμένη) Κορινθ. Ποίημ.

Ω τό άσκόρπιστο τό μύρο | μέσα τό φυλάτε έσεις!

ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 129. 2) Ό μη σπαταληθείς πολλαχ.: Άσκόρπιστο βιός Λεξ. Πρω.

άσκορράφτης ό, Κρήτ.

Έκ των ούς. άσκι και ράφτης.

Τεχνίτης ράπτων και επιδιορθώνων άσκούς.

άσκορρουθουνίζω άμάρτ. άσκαρ'θουνίζω Κύθηρ.

Έκ του ούς. άσκι και του ρ. ρουθουνίζω.

Έκπνέω ισχυρόν πνεϋμα άέρος διά των ρωθώνων, επί ώργισμένου άνθρώπου ή Ίππου. Πβ. άσκοφυσῶ.

άσκος ό, σύνηθ. άσκό Άπουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτιν. Μελπιν.) άσκου Καλαβρ. (Καρδ.) άσκόλος Ρόδ. άκό Τσακων. άσκό τό, Σϋρ. — Λεξ. Βλαστ. 429 άσκο Ζάκ.

Τό άρχ. ούς. άσκος. Διά τον τύπ. Τσακων. άκό πβ. 'Ησύχ. 'Ακκόρ' άσκος. Λάκωνες.

1) Δερμάτινος θύλακος σύνηθ. και Άπουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτιν. Μελπιν.) Καλαβρ. (Καρδ.): Άσκος του κρασιού - του τυριού πολλαχ. Έβαλε τό μούστο μέσα 'ς τον άσκό Κύθν. Έγράε σαν άκό (έρράγη ως άσκος) Τσακων. || Παροιμ. Άπό άσκό χοιρινό δέ θά πιής κρασί (ότι δέν πρέπει ν' αναμένη κάνεις τίποτε από εκείνον που δέν έχει) Σίφν. Η λ. και ως τοπων. υπό τον τύπ. Άσκος Θράκ. Άκό Τσακων. Άσκοί Κρήτ. 2) Μικρός δερμάτινος θύλακος ύδροφό-

ρος Κρήτ. 3) Δερμάτινος σίκλος Ἀπουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτιν. Μελπιν.) 4) Τὸ λεπτόφλοιοι καὶ ἀσκοειδὲς τιχτόμενον φὸν ἢ καὶ τὸ ἐν τῇ ἐσφαγμένῃ ὀρνιθι εὐρισκόμενον Ἀμοργ. Ἀνδρ. Ζάκ. Θήρ. Κρήτ. Κύθηρ. Ρόδ. Σῦρ. — Λεξ. Βλαστ. 429: Ἡ κόττα μου σήμερον ἔκαμε ἓνα ἄβγὸ ἀσκὸ Σῦρ. Τὸ ἄβγὸ εἶναι ἀσκὸς αὐτόθ. Ἡ ὀρνιθα ὀσκλὸ τὸ γέννησε τ' ἄβγὸ Ρόδ. 5) Ἐντομον τοῦ καρποῦ τῆς ἐλαίας (διὰ τὴν ὁμοιότητα κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς ἀσκὸν) Κρήτ. Κύθηρ. Συνών. κόψι.

Πβ. ἀσκή, ἀσκιδῆ, ἀσκίδι.

ἄσκος ὁ, Αἰγιν. Ζάκ. Κρήτ. Πελοπν. (Ἀργ. Λογγ.) κ.ά. ἄσκα ἢ, Κρήτ.

Μεγεθ. τοῦ οὖς. ἀσκή.

1) Μέγας ἀσκὸς Ζάκ. Κρήτ. κ.ά.: Παροιμ. Ἡ μάτα δὲ χορταίνει κ' ἡ γ-ἄσκα δὲ δὴ παίρνει (ἐπὶ τοῦ παραπονουμένου ὅτι τὸ φαγητὸν εἶναι ὀλίγον, ἐνῶ ἀδυνατεῖ νὰ τὸ φάγῃ ὅλον. μάτα=μάτι) Κρήτ. 2) Θύλακος γυναικὸς ἢ ζῦφου ρηγνύμενος πρὸ τοῦ τοκετοῦ Πελοπν. (Λογγ.): Ἐσπας ὁ ἄσκος. Συνών. φούσκα. 3) Δερμάτινος κάδος πρὸς ἀντλήσιν ὕδατος ἐκ τῶν φρεάτων Αἰγιν. Πελοπν. (Ἀργ.): Φρ. Ἐπεσε σὰν ἄσκος Ἐνέτικος Ἀργ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀσκοδάβλα 1.

ἀσκοσάκι τό, Κρήτ. (Σέλιν.)

Ἐκ τῶν οὖς. ἀσκή καὶ σακκή.

Ὁ ἀσκὸς μετὰ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸν πρὸς μεγαλυτέραν ἀντοχὴν σάκκου.

ἀσκοτάδιαστα ἐπίρρ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀσκοτάδιαστος.

Ἀσκοτείνιαστα, ὁ ἰδ.: Φτάσαμε ἔς τὸ χωρὶν ἀσκοτάδιαστα.

ἀσκοτάδιαστος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Πρω. (λ. ἀσκοτείνιαστος) Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *σκοταδιαστὸς <σκοταδιάζω.

Ἀσκοτείνιαστος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Καλοκαιριάτικο δεῖλι ἀσκοτάδιαστο Λεξ. Δημητρ.

ἀσκοτείνιαστα ἐπίρρ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀσκοτείνιαστος.

Πρὶν ἢ ἐπέλθῃ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς πολλαχ.: Φτάσαμε ἀσκοτείνιαστα. Συνών. ἀμούχρωτα, ἀσκοτάδιαστα, ἀσκοτίδιαστα, ἀσουρρούπωτα.

ἀσκοτείνιαστος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *σκοτείνιαστὸς <σκοτείνιάζω.

Ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει σκοτεινιάσει, δὲν ἔχει καλυφθῇ ὑπὸ σκότους πολλαχ.: Οὐρανὸς ἀσκοτείνιαστος Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀσκοτάδιαστος, ἀσκοτίδιαστος.

ἀσκοτηράω Κεφαλ.

Ἐκ τοῦ οὖς. ἀσκή καὶ τοῦ ρ. τηράω, δι' ὁ ἰδ. τηρῶ.

Προσβλέπω τινὰ μετὰ μίσους ἢ φθόνου, ἀντιπαθῶ τινὰ ὑπερβολικῶς.

ἀσκοτίδιαστα ἐπίρρ. Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀσκοτίδιαστος.

Ἀσκοτείνιαστα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: Ἀσκοτίδιαστα κινήσανε κι ἀκόμα νὰ φτάσουνε Μάν.

ἀσκοτίδιαστος ἐπίθ. Λεξ. Πρω. ἀσκοτίδιαστους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *σκοτιδιαστὸς <σκοτιδιάζω.

Ἀσκοτείνιαστος, ὁ ἰδ.

ἀσκότιστος ἐπίθ. πολλαχ. ἀσκότιστους βόρ. ἰδιώμ. Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀσκότιστος.

1) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει πάθει σκότισιν πνευματικήν. Συνών. ἀζάλιστος. 2) Ὁ μὴ ἔχων μερίμνας βιοτικάς.

ἀσκοτσαμπούνα ἢ, Λεξ. Βλαστ. 345 ἀσκοτσαμπούνα Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὖς. ἀσκή καὶ τσαμπούνα. Παρὰ Δουκ. τύπ. ἀσκοτσαμπούνα, παρὰ Σομ. δὲ ἀσκοτσαμπούνα.

Ἀσκοτσάμπουννο, ὁ ἰδ.

ἀσκοτσάμπουννο τό, Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀσκοτσάδουννο Κεφαλ. ἀσκοτσάδουννο Κεφαλ. *σκοτσάδουννο Κεφαλ. *σκοτσοτσάδουννο Κεφαλ. *σκοτσοτσάδουννο Κεφαλ. *σκοτσοτσάδουννο Κεφαλ.

Ἐκ τῶν οὖς. ἀσκή καὶ τσαμπούνη.

Ἀσκαυλος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀσκομαντούρα.

ἀσκοτύρι τό, Ζάκ. Πελοπν. (Μάν. Οἶν. κ.ά.) Σέριφ. Σίκιν. — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βλαστ. 279.

Ἐκ τῶν οὖς. ἀσκή καὶ τυρί.

Τυρὸς ἐν ἀσκή διατηρούμενος ἐνθ' ἀν.: Φρ. Βρομάει σὰν ἀσκοτύρι Πελοπν. Συνών. τουλουμοτύρι.

ἀσκότωτος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀσκότωτος=ὁ μὴ ἐσκοτισμένος.

1) Παθ. ὁ μὴ φονευθεὶς ἐνθ' ἀν.: Λίγοι μείναν ἀσκότωτοι Λεξ. Δημητρ. Δὲν ἄφησε πουλλὶ ἀσκότωτο αὐτόθ. Πουλλὶν ἀσκότωτον Χαλδ. β) Μεταφ. ὁ μὴ καταβεβλημένος ἐκ τῆς ἐργασίας, ἀκμαῖος Θράκ. κ.ά. 2) Ἐνεργ. ὁ μὴ ἐκδικηθεὶς τοὺς ἐχθροὺς του διὰ τοῦ φόνου τινὸς ἐκ τούτων Πελοπν. (Λακων.): Ἀσμ.

Ἄν ἀποθάνῃ καὶ κάνεις, ἀσκότωτο τὸν λέγουν, ἀσκότωτον, ἀμάτωτον, ἀδίκαιωτο τὸ γλαῖουν.

Πβ. ἀδίκαιωτος, ἀμάτωτος 2.

ἀσκούδα ἢ, Νάξ. (Ἄνω Ποταμ. κ.ά) Πάρ. — ΑΓεωργακόπ. Οἱ φαγώσιμ. ἐλιές 22 ἀσκ'δὰ Πάρ. (Λεῦκ.)

Μεταπλασμὸς τοῦ οὖς. ἀσκάδα. Πβ. Εὐσταθ. Ὁδ. 1963, 56 «τὰς...δρυπεπεῖς καὶ γεργιρίμους ἐλάας καὶ ἰσχάδας οἱ παλαιοὶ ἔλεγον».

Ἡ ἐπὶ τοῦ δένδρου ὠριμάζουσα καὶ ὑπόξανθον χρῶμα ἔχουσα ἐλαία ἐνθ' ἀν.: Ἐλαῖες ἀσκοῦδες Νάξ. Συνών. θρούμπα, χαμάδα.

ἀσκουδάκι τό, Κύθν.

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. ἀσκούδι.

Μικρὸς ἀσκός. Συνών. ἀσκόπουλλο 1, ἀσκούδι, ἀσκούλλα 1, ἀσκουλλάκι 1, ἀσκούλλι 1, τουλουμάκι.

ἀσκούδι τό, Κύθν.

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. ἀσκή.

Ἀσκουδάκι, ὁ ἰδ.

ἀσκουδιάζω Νάξ. (Ἄνω Ποταμ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. ἀσκούδα.

Ὁριμάζων ἐπὶ τοῦ δένδρου λαμβάνω ὑπόξανθον χρῶμα: Οἱ ἐλαῖες ἀσκουδιάσανε.

ἀσκούληκιστος ἐπίθ. πολλαχ. ἀσκούληκιστους Μακεδ. κ.ά. ἀσκοιλούκιστος Σύμ.

